

Univerzita Karlova Praha, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy

Posudek oponenta závěrečné práce

Vedoucí závěrečné práce: PhDr. Věra Uhl-Skřivanová, PhD.

Oponent závěrečné práce: doc. ak. mal. Mgr. Martin Velíšek, PhD.

Autor závěrečné práce: Bc. Daniela Barochová

Obor: N Pg-VV

Akademický rok: 2018

Název práce: Od košíkářství po výtvarnou výchovu v environmentálních kontextech

Předložená diplomová práce si klade za cíl zodpovědět otázku, zda má tradiční řemeslo schopnost obohatit výtvarnou výchovu o více než jen o zvyšování manuální dovednosti. Klade důraz na pojem příroda a na přístup k řešení tohoto tématu ve výtvarné výchově. V tomto smyslu práce také odpovídá zadání.

Pojem příroda představuje jako diskurzivně podmíněný. Nabízí jeho obsahový i etymologický výklad a navazuje na ně filosofickým kontextem. Dále se autorka posouvá do didaktické roviny a představuje přírodu v širším slova smyslu (tedy i životní prostředí, ekologii aj.) jako průřezové téma, přičemž se opírá o RVP pro základní školství a obor vzdělání Textilní výtvarnictví. Logicky se pak v další kapitole (kap. 2.2, str. 24) věnuje přírodě a didaktice výtvarné výchovy. Odvolává se na oborovou didaktiku, respektive na čtyři programové směry a přístupy učitelů k výuce výtvarné výchovy tak, jak byly postulovány v 90. letech 20. století. Vybírá dva z nich – gnozeo-centrismus a animo-centrismus – a také tři alternativní přístupy (str.25). Uvádí dva příklady projektů reflektujících téma přírody/krajiny ve výtvarné výchově. Schází ale širší rozbor, jde spíše o pouhé konstatování. V další kapitole (2.3 Environment, ekologie a současné umění) se setkáváme s vybranými autoritami a díly, které vhodně téma ilustrují. Je jasné, že základy environmentálního či ekologického aspektu v umění je třeba hledat o půl století dříve, v land artových konceptech (Smithson, Beuys, Christo anebo později Goldsworthy). Potud je výběr shora uvedených autorů zcela relevantní. Každopádně v kapitole s dovětkem „současné umění“ to současné poněkud postrádám. České prostředí ve výběru (dobrém!) reprezentují Zorka Ságlová, Ivan Kafka a Miloš Šejn. Podkapitola 2.3.1. hovoří o řemeslu, užitém umění a školství a ústí do kapitoly o košíkářství (historie, současnost) a tkalcovství (dtto). Teoretickou část uzavírá kapitola 2.3.2 Současné projevy volného umění v přírodě. Vybírá čtyři autory, tři zahraniční a jednoho českého. Poněkud se tak opakuje úvod dané kapitoly.

V praktické části autorka představuje širší land artový koncept. Téměř dva roky sledovala osudy tří vlastnoručně vysázených vrbových kruhů. Ve formálně různých podobách opakovaně zaznamenávala status quo. Z textové části se autorka posouvá od bezprostředního vztahu k přírodě, vrbě a vrbovým proutkům (košíkářství) k sofistikovanému výkladu symbolického významu kruhu, a to v několika rovinách, včetně kruhu jako koloběhu životního cyklu v přírodě. Land artový koncept doplňuje, mimo jiné, „Deník vrby“ - reflexe místa a času. Vznikly také kresby stínových prutů. K inspiraci Davidem Neshem se autorka hlásí (viz teoretická část). Významným se tak stává především osobní prožitek a z něho plynoucí motivace pro další práci autorskou a didaktickou.

Univerzita Karlova Praha, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy

Didaktická část předkládá koncept tří výtvarných úkolů, rozvíjejících vztah k přírodě, s důrazem na práci s přírodními materiály. Úkoly jsou tematicky koherentní, dobře strukturované včetně vazeb na příslušný RVP, motivace atd. Artefietická koncepce je pro úlohy dobře zvolená (str.97). Oceňuji také realizaci myšlenkových map ke všem úkolům a důsledné uvádění průřezových témat, logické to vazbě k úvodu teoretické části.

Práce je psána věcně, je v zásadě logicky strukturována. Použitá literatura je relevantní a práce s ní je na dobré úrovni. Vybrané výtvarné autority zahrnují české i světové autory a jsou vhodně voleny (i s výtkou ve druhém odstavci posudku – s větším důrazem na současnost). Práce je formálně dobře zpracovaná a respektuje citační normy. Ačkoliv není převratně inovativní, vnímám ji pozitivně. Přínos práce shledávám ve dvou rovinách - prohloubení vztahu k přírodě a zdůraznění řemeslného rozměru výtvarné realizace/výtvarného díla. Oba tyto aspekty považuji v současnosti ve výuce výtvarné výchovy (ale i v životě obecně) za důležité!

Práci doporučuji k obhájení.

Otázky:

- 1/ Který z českých žijících filosofů má velmi blízký vztah k přírodě a ekologii a vy byste se na něj mohla v kontextu vaší práce odvolat?
- 2/ Uveďte ještě alespoň jednoho současného českého autora, jehož práce souvisí s krajinou.

V Praze dne 21.12.2018

doc. ak. mal. Mgr. Martin Velíšek, PhD.